

TISZTELGŐ KÖTET GÁSPÁRDY LÁSZLÓ PROFESSZOR EMLÉKÉRE

HARSÁGI VIKTÓRIA – WOPERA ZSUZSA (SZERK.)

*Az igazságszolgáltatás kihívásai a XXI. században**Tanulmánykötet Gáspárdy László emlékére*

Budapest: HVG-Orac, 2007, 453. ISBN 978-963-258-006-7

Szinte örökkévalóságnak tűnik az idő, amióta Gáspárdy László professzor úr – nekünk, egykori áhítatos hallgatóságának akkor is, ma is, mindig csak: Laci bácsi – elhagyott minket. Közhely, de attól még igaz: Ő is egyike volt azoknak, akik anyakönyvük szerint már nem egészen ifjan, de a ténylegesen ifjakat is zavarba ejtő lelkesedéssel, lendülettel vetették bele magukat az új, katolikus jogi kar felépítésébe, magára hagyott ejtőernyősként vágva bele, minden előzmény nélkül tárgyuk okításába. Ma már világosan látszik: az alapítók ilyen formán történő – az előttük álló feladat gigászi méretei által generált – „újjászületése” nem csupán a kezdeti idők, a Kar „hőskorszakának” nosztalgikus jellegű kedves anekdotáiról gondoskodott, netán az első évek nehézségeinek kibőjtöléséhez segített hozzá, hanem a Kar szellemi alapjainak lefektetéséről gondoskodott, egyben kijelölve számára a jövőben bejárando utat is, örökön érvényes – egyben nehezen megközelíthető – mintákat állítva a jövőendő tanárnemzedékek elé.

Gáspárdy Laci bácsi művészember volt, olyasféle személyiség, aki néhány évtized múltán legfeljebb regényhősi minőségben létezik majd köztünk. Szerb Antal maró öngúnnyal átítatott szavai rá is jellemzőek: „mindennel foglalkozom, ami rendes embernek nem jut az eszébe”. Mert kinek jutna ma eszébe Horatiust és Martialist fordítani kedvtelésből, Shakespeare-parafrazist, -paródiát írni, és mindeközben művészi szintre fejleszteni a perjog tanítását? (Ki gondolta volna korábban, hogy lehetséges ez?) Laci bácsi egyszemélyben mintául szolgált volna Mikszáth Kálmán vagy Krúdy Gyula többtucat hőséhez, stílusa, modora, sajátos szófordulatai XIX. századi regényekből lehetnek ma már csak ismerősek. Ugyanakkor a modern polgári per- és anyagi jog avatott ismerője volt, tudós, de ízig-vérig tanár, akinek ajtaja, ha kellett, hajnal-tól nyitva állt diákjai előtt – miközben elfoglaltságai miatt szinte percre pontos beosztás alapján élte életét. Sosem felejttem el, amikor egyszer ügyes-bajos dolgaimhoz nyújtandó segítségért fordulva hozzá, időpontot kértem tőle, tekintettel az ügy sürgős voltára, másnap reggel pontosan 7 óra 43 percre írta be nevemet a határidőnaplójába.

Hamar ment el közülünk.

Naiv hittel úgy gondoltuk, hogy az alapítók örökké velünk maradnak. El sem tudtuk volna képzelni az egyetemet nélkülük. És most, amikor azt látjuk, hogy egyikük-másikuk már nem tagja az Universitas közösségének, nem értjük, mi is történt. Anynyit érzünk, hogy így nehéz, és egyre nehezebb lesz.

Nem minden jól végzett munka nyeri el földi jutalmát, de a jelzés, hogy igenis volt értelme, sokat számíthat. Ha pedig a búcsú pillanata elérkezett, nem tehetünk mást, mint hogy nehéz szívvel köszönetet mondunk. Laci bácsi már életében is számos visszajelzést kapott, ami megerősíthette hitét abban: érdemes volt. Ennek a köszönetnyilvánításnak a következő, és egészen bizonyosan nem az utolsó eleme a most megjelent tisztelegő kötet, amelyet két egykori miskolci tanítványa – Harsági Viktória, aki a Pázmányon tanszékvezetői székének örököse lett, valamint miskolci tanszéki utóda, Wopera Zsuzsa – szerkesztett, és egykori kollégái, kedves, időközben utódjával szegődött diákjai tanulmányait tartalmazza.

A kötet igyekszik elkerülni azt, hogy beolvadjon az ünnepi kötetek megszokott, olykor egysíkúnak tűnő sorába. Félig-meddig tematikus kötetről van szó, amelynek írásai a polgári perjog mai problémáival foglalkoznak, az egyes szerzők szándéka szerint oly módon, illetve minőségben, amely talán kedves lenne az ünnepelt előtt is. A reprezentatív kivitelű kötet valóban tisztelegés: személyes hangvételű emlékezésekkel is igyekszik felidézni Laci bácsi személyét, összegyűjti valamennyi megjelent írásának bibliográfiai adatait. A szerzőgárda tekintélyes: legyen szabad itt csupán néhány nevét kiemelnem, mint a szintén „karalapító” Zlinszky Jánosét, Lábady Tamásét, Radnay Józsefét, vagy az Alkotmánybíróság korábbi elnökét, Németh Jánosét, a Pázmány jelenlegi tanszékvezetői közül Burián Lászlóét vagy Szuromi Szabolcsét, illetve a tekintélyes külföldi perjogász szerzőket, Federico Carpit, Nikolaos Klamarist, Roberto Martinot, Nicola Picardit, Walter Rechbergert, Rolf Schütze-t és Ansgar Staudingert.

A könyvbemutató napján, 2007 decemberében felavatásra került a Pázmány épületében a Gáspárdy László terem is. Az emlékezés feladatát a Kar tehát – úgy fest – megfelelően ellátja. A nehéz örökség továbbvitele azonban napi feladat marad. Bajos, nehéz, néha terhesnek is tűnő feladat. Munkára fel!

KOLTAY ANDRÁS